

ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ

(Подворна Л.А., старший викладач)
ХДУХТ, м. Харків, Україна

Компетентність в аудіюванні (КА) є здатністю слухати автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту в умовах прямого й опосередкованого спілкування. Складниками КА є вміння, навички, знання, а також комунікативні здібності.

Першим складником КА є мовленнєві, навчальні, інтелектуальні, організаційні та компенсаційні вміння.

До мовленнєвих умінь аудіювання відносяться

- вміння виділяти в аудіотексті основну інформацію і прогнозувати його зміст;
- вміння вибирати головні факти, не звертаючи уваги на другорядні;
- вміння вибірково розуміти необхідну інформацію прагматичних текстів в опорі на мовну здогадку, контекст;
- вміння ігнорувати невідомий мовний матеріал, не суттєвий для розуміння тощо.

На формування КА впливає рівень сформованості у студентів інтелектуальних умінь, як-то ймовірного прогнозування, критичного оцінювання почутої інформації, поєднання в процесі слухового сприймання мнемічної та логіко-сміслової діяльності, класифікації й систематизації отриманої інформації тощо. Важливу роль при формуванні КА відіграють також навчальні вміння, зокрема використання електронних засобів навчання, та організаційні вміння, наприклад, самостійного учіння.

Засобами формування КА є аудіопосібники (фонограма) та відеопосібники (відеофонограма), які, нагадаємо, належать до технічних засобів навчання. При використанні фонограми навчальна інформація спрямовується аудитивним каналом, при використанні відеофонограми – зоровим і слуховим каналами.

Загальновизнаними є ті плюси, які дає використання аудіо- та відео-матеріалів, особливо автентичних, при формуванні КА. Передусім уможлиблюється багаторазове відтворення аудіозапису без зміни якості звучання. Однак фонограма є сенсорно обмеженою, оскільки діапазон надходження інформації обмежується лише звуковим каналом. Це неадекватно відображає характер реального мовленнєвого спілкування, де слухач має зорову опору на видимого співрозмовника, що значно полегшує процес аудіювання.

Крім одночасного надходження інформації двома каналами відеофонограма уможливує одночасне подання мовної та позамовної інформації, а також її високу емоційну забарвленість. У процесі перегляду відео фрагменту студент чує іншомовне мовлення й водночас бачить міміку, жести тощо мовця, а також обставини, за яких здійснюється спілкування. В декодуванні інформації беруть участь зоровий, слуховий, а також мовленнєво моторний

аналізatori. Вираз обличчя персонажу є своє рідною зоровою опорою, яка певною мірою сприяє тому, що студент відтворює у внутрішньому мовленні почуте у відеофрагменті. Це створює умови для декодування і навіть прогнозування інформації.

Засобом формування КА слугує також аудіокнига. Аудіокнига – це текстовий матеріал художнього (чи нехудожнього) твору, представлений у друкованому вигляді (книжці) з ідентичним фонозаписом текстового матеріалу. При використанні аудіокниги читання й аудіювання функціонують одночасно. Оскільки смислове сприймання тексту супроводжується інтенсивним внутрішнім приговорюванням, зростає роль слухового сприймання інформації.

Засобом формування КА на початковому ступені навчання ІМ слугують малюнки (чи ілюстрації) як орієнтири-підказки для подальшого відтворення змісту. Вони сприяють смисловій здогадці, пробуджують інтерес до змісту, допомагають утримувати в пам'яті послідовність викладених в аудіотексті фактів, покращують точність і повноту розуміння, сприяють сегментації мовленнєвого потоку, збільшують «пропускну здатність» слухового аналізатора за рахунок зорового.

Рівень сформованості КА визначається за допомогою різних видів контролю.

Література

1. Бігич О. Б. Методика формування іншомовної компетенції в аудіюванні у студентів мовних спеціальностей // Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції : курс лекцій : [навч.-метод. посібник] / [Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Гапонова С. В. та ін.]. – К. : Ленвіт, 2011. – С. 175-187.

2. Бігич О. Б. Навчання аудіювання / О. Б. Бігич // Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах у структурно-логічних схемах і таблицях : [навч. посібник] / [С. Ю. Ніколаєва, С. В. Гапонова, Е. Г. Арванітопуло та ін.]. – К. : Ленвіт, 2004. – С. 76-84.